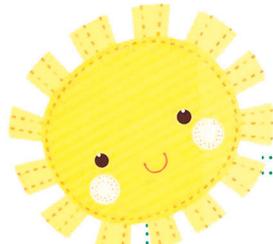

وزارت بهداشت، درمان و آموزش پزشکی
معاونت بهداشت
دفتر سلامت جمیعت، خانواره و مدارس
اداره سلامت کودکان

نکات کلیدی مراقبت ۲ سالگی

به نام خدا

عنوان و نام پدیدآور : نکات کلیدی مراقبت ۲ سالگی / دفترسلامت جمعیت، خانواده و مدارس، اداره سلامت کودکان .

مشخصات نشر : قم؛ اندیشه ماندگار، ۱۳۹۹.

مشخصات ظاهری : ۲۴ ص؛ مصور (رنگی) 15×15 س.م.

شابک : دوره ۱- ۹۷۸-۶۲۲-۷۰۰۷-۳۵-۰؛ ۹۷۸-۶۲۲-۷۰۰۷-۲۵-۱.

وضعیت فهرست نویسی : فیپا

موضوع : کودکان - مراقبت Child care

موضوع : کودکان - سلامتی و بهداشت Children - Health and hygiene

موضوع : کودکان - تغذیه Nutrition - Children

رده بندی کنگره : RJ۱۰۱

رده بندی دیوبیسی : ۱/۶۴۹

شماره کتابشناسی ملی : ۷۳۴۷۵۹۱۰

نکات کلیدی مراقبت ۲ سالگی

به سفارش؛ وزارت بهداشت، درمان و آموزش پزشکی

دفترسلامت جمعیت، خانواده و مدارس، اداره سلامت کودکان

ناشر: اندیشه ماندگار

نوبت چاپ: اول - ۱۳۹۹

تیراز: ۳۰۰ نسخه

شابک: ۹۷۸-۶۲۲-۷۰۰۷-۳۵-۰

شابک دوره: ۹۷۸-۶۲۲-۷۰۰۷-۲۵-۱

نکات کلیدی مراقبت ۲ سالگی

فهرست مطالب

۳	.....	مقدمه
۴	.....	حمایت خانواده
۵	.....	رشد و تکامل کودک
۶	.....	نکاتی که به تکامل فرزندتان کمک می کند
۱۰	.....	تغذیه کودک
۱۵	.....	ایمنی کودک
۱۷	.....	فعالیت فیزیکی
۱۹	.....	مراقبت های دیگر
۱۹	.....	خواب
۲۰	.....	مراقبت از دندان
۲۰	.....	آموزش دستشویی رفتن
۲۱	.....	تماشای تلویزیون
۲۱	.....	واکسیناسیون
۲۲	.....	زمان مراقبت بعدی کودک شما ۲/۵ سالگی است

نکات کلیدی مراقبت ۲ سالگی

۳

مقدمه

شما اولین آموزگار فرزندتان هستید، پس باید نیازهای او در هر مرحله از زندگی را بدانید تا بتوانید او را به گونه‌ای پرورش دهید که بدنی نیرومند داشته باشد، حواس پنجگانه او تقویت شود، غریزه‌اش به درستی پرورش یابد و قوه تعقل خوبی پیدا کند. در سنین مختلف لازم است کودک خود را برای مراقبت و مشاوره به خانه بهداشت / پایگاه سلامت / مرکز خدمات جامع سلامت محل زندگی خود ببرید تا اقدامات و توصیه‌های لازم برای ارتقای رشد و تکامل کودک را دریافت کنید. بهورزان / مراقبین سلامت و پزشکان در برابر نگرانی‌ها و پیشنهادات شما پاسخگو هستند و همواره شما را مورد حمایت قرار می‌دهند. در این مجموعه نکات کلیدی برای مراقبت از کودک ۲ ساله ارائه شده است تا با آگاهی از چگونگی رشد و تکامل کودکتان و انجام اقدامات لازم، در آینده جوانی نیرومند، چابک، کارآمد، نیک نفس، نیکوکار، حقیقت طلب، عاقل و خوشبخت داشته باشید.

مراقبت‌هایی که لازم است کودک شما در این سن دریافت کند:

- پایش رشد
- ارزیابی تغذیه
- مکمل (ویتامین آ + د و آهن)

- ارزیابی سلامت دهان و دندان
- غربالگری تکامل (برای غربالگری تکامل کودک در این سن پرسشنامه استاندارد داده خواهد شد، آن را با دقیق تکمیل کنید و طی ۱-۲ هفته برای بررسی به مراقب سلامت / بهوز تحولی دهید)
- * راهنمایی‌هایی برای تغذیه کودک
- * راهنمایی‌هایی برای ارتقای تکامل کودک
- * راهنمایی‌هایی برای پیشگیری از سوانح و حوادث کودکان

حمایت خانواده

- برای با هم بودن خانواده وقت بگذارید.
- زمانی را به همراه خانواده به ورزش و فعالیت اختصاص دهید و با کودک خود در این مورد صحبت کنید.
- زمان زیادی را به بازی با کودک اختصاص دهید. بازی گروهی داشته باشد.
- برای هر فرزند خود جداگانه وقت بگذارید.

نکات کلیدی مراقبت ۲ سالگی

۵

- بازی های پر جنب و جوش را به جای دیدن تلویزیون انتخاب کنید. شدیداً توصیه می شود کودکان زیر ۲ سال تلویزیون تماشا نکنند.
- فعالیت هایی مثل تمیز کردن و مرتب کردن اسباب بازی ها را به عنوان بازی انتخاب کنید تا کودکتان این کارها را به عنوان بازی انجام دهد.
- با هم کتاب خواندن را جدی بگیرید، برای قبل از خواب سرگرمی بسیار خوبی است.
- به استراحت های کوتاه ادامه دهید. اطمینان حاصل کنید که مراقب خودتان هستید.

رشد و تکامل کودک

در این سن کودک شما:

- از عبارت های ۲ کلمه ای استفاده می کند (مثلاً شیر می خورم)
- کاربرد اشیای معمولی مثل مسوак، تلفن یا قاشق و چنگال را می داند.
- می تواند کارها یا کلمات را تقلید کند.
- قادر به انجام دستورات ساده است.
- درست راه می رود (استوار یا مستقل راه می رود).
- در صورتی که کودک شما هر یک از این موارد

را نتوانست انجام دهد، پرسشنامه ASQ ۲۴ ماهگی را از سایت وزارت بهداشت / سایت دانشگاه / مرکز بهداشتی درمانی / خانه بهداشت دریافت نمایید. پس از تکمیل برای بررسی به بهورز / مراقب سلامت / پژوهش تحويل دهید.

نکاتی که به تکامل فرزندتان کمک می‌کند:

- با کودکتان تماس چشمی برقرار کنید، سعی کنید اشارات او را درک کرده و پاسخ مناسب بدھید.
- سعی کنید او را بخندانید.
- به کودک خود کمک کنید تا اشیا را بشمارد، نام ببرد و مقایسه کند.
- برای او اسباب بازی های ساده بسازید.
- اشیایی با رنگ ها و شکل های متفاوت برای دسته بندی به او بدھید.
- اشیای مشابه را با برچسب مشخص کند.
- پازل درست کند.
- او را تشویق کنید تا صحبت کند و به سوالات او پاسخ دهید.

۷

نکات کلیدی مراقبت ۲ سالگی

- به کودکتان داستان، آواز و بازی یاد بدهید.
- در مورد تصاویر کتاب‌ها با او صحبت کنید.
- کودکتان از داستان‌های کوتاه، ریتم دار و آهنگ دار لذت می‌برد.
- کودک شما ممکن است بارها و بارها عاشق شنیدن یک داستان تکراری باشد.
- از او بخواهید چیزهایی که شما برایش می‌خوانید را با انگشت نشان دهد.
- خواندن داستان را متوقف کنید و به او اجازه دهید صدای یک حیوان را تقلید کند یا یک قسمت داستان را تمام کند.
- تلاش کودکتان را در یادگیری مهارت‌های جدید تحسین کنید.
- هر روز با کودکتان بازی کنید، در کارهایی که کودکتان علاقه دارد انجام دهد به او ملحق شوید. بازی کردن تفریح است. بسیاری از آموزش‌ها را می‌توانید از طریق بازی کردن به کودک ارائه دهید.
- بازی «به دنبال فرمانده» یا بازی‌های مشابه، به کودکتان دنبال کردن راهنمایی‌های ساده را بیاموزید.

- یک کودک دو ساله لذت زیادی از بازی های کثیف می برد و چیزهای زیادی از مخلوط کردن، الک کردن، ریختن، هم زدن و شکل دادن شن، گل و خاک یاد می گیرد. نگران کثیف کردن لباسش نباشد و به او اجازه دهید این بازی ها را انجام دهد.
- به کودکتان لغت هایی را بیاموزید که بتواند با آن ها احساساتش را بیان کند. کودک شما لغت هایی را که شنیده است تکرار می کند.
- کودکتان را تشویق کنید که در مورد اتفاقات زندگیش صحبت کند.
- با کودکتان با جملات کوتاه صحبت کنید.
- فرصت هایی در اختیار او قرار دهید که مهره های بزرگ را به نخ بکشد، این مهره ها به اندازه کافی بزرگ باشند تا خطر خفگی برای کودک وجود نداشته باشد.
- روی کتاب خواندن با یکدیگر تمرکز کنید که پراز تفریح و سرگرمی است و می تواند با زمان خواب روزانه همراه شود. هر روز برای او کتاب بخوانید.
- در مورد تصاویر کتاب ها و همینطور در مورد چیزهایی که با یکدیگر می بینند و می شنوید با کودکتان صحبت کنید و آنها را برای او توصیف کنید.
- آرام صحبت کنید و به یاد داشته باشید که ممکن

نکات کلیدی مراقبت ۲ سالگی

۹

است زمانی طول بکشد تا کودک شما پاسخ دهد.

- بهترین راه کمک به یادگیری صحبت در کودکان نوپا هنگام مامان بازی است، البته وقتی که به دلخواه کودک این بازی انجام شود.
- کودکتان علاقه بیشتری به سایر کودکان نشان می‌دهد و به زودی در بازی‌های ساده با سایر کودکان همراه می‌شود.
- کودک شما بسیار مالکیت خواه است. بسیار معمول است که اسباب بازیش را به کودکان دیگر داده و بعد از آنها بخواهد که آن را پس بدهند.
- کودکان دو ساله کج خلقی‌های مکرری دارند که نتیجه قادر نبودن به بیان نیازها و افکارشان است.
- با صحبت کردن در مورد افراد آشنا و فامیل روابط را در زندگی کودکتان تقویت کنید.
- به کودکان گوش کنید و با او با احترام برخورد کنید. از دیگران نیز همین رفتار را بخواهید.

- اگر کودک به طور مداوم راهنمایی بشود که از قوانین ساده پیروی کند احتمال این که درک کند و از این قوانین پیروی کند زیاد است.
- در مورد آنچه که فرزندتان به درستی انجام داد برای تقویت رفتار مثبت او، بلافاصله بعد از انجام آن فعالیت، تلاش‌ها و موفقیت‌های او را تحسین کنید.
- در این سن مراقبین سلامت / بهورزان پرسشنامه بررسی وضعیت تکامل کودک را به شما خواهند داد، فعالیت‌های پرسشنامه را طی ۱-۲ هفته با حضور همسرتان با کودک انجام دهید و نتیجه را ثبت نمایید و سپس پرسشنامه تکمیل شده را برای بررسی به مراقب سلامت / بهورز تحويل دهید.

تفذیه کودک

- از غذاهای متنوع خانواده شامل گروه‌های اصلی غذایی به کودک بدھید.
- برای تأمین انرژی و مواد مغذی مورد نیاز، برنامه غذایی کودکان باید شامل ترکیبی از غذاهای مختلف متشکل از گروه‌های اصلی غذایی باشد. گروه‌های اصلی غذایی برای این سنین عبارتند از:

نکات کلیدی مراقبت ۲ سالگی

۱۱

* گروه نان و غلات (شامل نان، برنج، انواع ماکارونی و رشتہ ها) که تامین کننده انرژی، ویتامین های گروه ب، آهن، فیبر و پروتئین مورد نیاز کودک است و بیشترین سهم غذای روزانه کودک را باید به خود اختصاص دهد.

* گروه سبزی ها و گروه میوه ها که تامین کننده ویتامین ها، املاح و فیبر مورد نیاز کودک است نقش مهمی در افزایش مقاومت بدن در برابر بیماری ها دارد. در برنامه غذایی روزانه کودک از میوه های زرد و سبزی های برگ سبز تیره گنجانده شود.

* گروه شیر و لبنیات (شامل شیر، ماست، پنیر، کشک و دوغ) که تامین کننده کلسیم، فسفر، پروتئین، ویتامین های گروه ب و ویتامین های آ است.

* گروه گوشت و جانشین ها (شامل انواع گوشت ها، تخم مرغ، حبوبات و مغزها) که تامین کننده پروتئین، آهن و روی مورد نیاز کودک است.

- از سبزی های سبز تیره و نارنجی و میوه های زرد و نارنجی (هویج، کدو حلوایی،

جعفری، گشنیز، اسفناج، آنبه، زردآلو، مرکبات) که منابع غذایی ویتامین آوسمی هستند در برنامه غذایی کودک استفاده شود.

- در هر روز ۳ وعده غذا و در هر وعده به اندازه یک لیوان کامل به کودک غذا بدهید.
- هر روز ۲ بار میان وعده مغذی (از گروه‌های اصلی غذایی) در بین وعده‌های اصلی غذا، به کودک بدهید.
- شیر پاستوریزه، ماست، میوه‌ها، سبزی‌ها، نان و پنیر کم نمک، نان و پنیر و خیار، نان و نصف تخم مرغ پخته شده، نان با دو عدد خرما و میوه‌های خشک انتخاب‌های بسیار خوبی برای میان وعده غذایی کودکان هستند. مصرف برعی میان وعده‌ها، مانند چیپس، پفک، غلات حجیم شده و به طور کلی تنقلات بی ارزش علاوه بر تغییر ذائقه کودک و افزایش احتمال ابتلای او به بیماری‌های غیر واگیر در سنین بزرگسالی مانند چاقی، با تأثیر بر اشتها کودک و در نهایت تمایل کمتر او به وعده‌های اصلی می‌توانند بر سرعت رشد کودک و به خصوص بر افزایش مطلوب قد تأثیر منفی داشته باشند.

نکات کلیدی مراقبت ۲ سالگی

۱۳

- از دادن انواع نوشیدنی‌های شیرین به دلیل افزایش خطر اضافه وزن و چاقی، پوسیدگی دندان و کاهش دریافت مواد مغذی تا حد امکان خودداری شود.
- میان وعده را ۱,۵ تا ۲ ساعت قبل از وعده اصلی به کودک بدهید.
- مصرف آب میوه طبیعی بیشتر از ۱۲۰ سی سی در روز نباشد. بهتر است از میوه تازه استفاده کنید. کودک را به مصرف آب آشامیدنی در طول روز تشویق کنید.
- به کودک در ظرف‌ها و کاسه‌های جدا غذا بدهید.
- در طول مدت غذا خوردن با کودکتان بشیند و با او صحبت کنید، به چشمان او نگاه کنید و او را ترغیب به غذا خوردن کنید.
- غذا خوردن کودک همراه با حواس پرت کردن، تشویق و تنبیه نباشد. در هنگام غذا خوردن کودک، تلویزیون خاموش باشد.
- مراتبی از انتخاب در اختیار کودکتان قرار دهید مثلًا بین دو غذای مختلف سالم بتواند یکی را انتخاب کند. با این کار به او اجازه تصمیم‌گیری بدهید. به جای تهیه کردن غذاهای جداگانه برای فرزندتان، به او اجازه دهید که به همراه شما غذا بخورد و به او سه تا چهار انتخاب خوب

- که در برگیرنده غذای دلخواه او است پیشنهاد دهید. اجازه دهید کودکتان ببیند که شما انتخاب‌های مختلف سالمنی فراهم کرده‌اید.
- از غذا به عنوان جایزه یا تنبیه استفاده نکنید.
  - اجازه دهید کودک تان خودش غذا بخورد. ممکن است کثیف‌کاری کند، اما این یک قدم دیگر به سمت مستقل شدن است.
  - به خاطرداشته باشید که معده کودک شما هنوز بسیار کوچک است و بهتر است به او مقادیر کوچکی از غذا بدهید. اگر هنوز گرسنه است می‌توانید غذاهای سالم بیشتری به او بدهید.
  - کودک شما هر روز به حداقل ۸۰۰ میلی گرم کلسیم و ۴۰۰ واحد ویتامین D نیاز دارد. شیر منبع اصلی کلسیم و ویتامین D است.
  - اگر کودکتان تشنه است او را تشویق کنید آب بنوشد. برای تشویق او به نوشیدن آب می‌توانید به او اجازه دهید خودش فنجانش را از شیر آب پر کند. یا قطعاتی از میوه برای تغییر مزه و ظاهر آب به آن اضافه کنید.

نکات کلیدی مراقبت ۲ سالگی

۱۵

- بهترین روش از شیرگرفتن کودک، تدریجی است که همراه با عشق و علاقه و در طی چند ماه اتفاق افتد که می‌توان به تدریج ۱-۲ وعده شیر پاستوریزه را جایگزین شیر مادر نمود که بالیوان یا فنجان به شیرخوار داده شود.
- هر ۲-۳ روز یکبار، نباید بیش از یک وعده شیردهی را حذف کرد.
- ابتدا وعده‌های شیر قبل از ظهر و بعد از ظهر را کم کنید، سپس شیر عصر و غروب و در مرحله آخر شیردهی به کودک طی شب را حذف کنید.

ایمنی کودک

- اطمینان حاصل کنید که صندلی ایمنی کودکتان به درستی در صندلی عقب خودرو نصب شده است.
- تمام کودکان دو ساله یا بزرگتر، یا آن‌هایی که کمتر از دو سال سن دارند و نسبت به صندلی رو به عقب خود اضافه وزن یا ارتفاع دارند، باید از یک صندلی ایمنی رو به جلو به همراه یک قلاب با حدکش طول ممکن و تحمل حداکثر وزن و ارتفاعی که توسط سازنده صندلی مجاز شمرده شده است، استفاده کنند.
- همه باید در اتومبیل از کمربند ایمنی استفاده کنند. تا زمانی که همه کمربندشان را نبسته اند اتومبیل را روشن نکنند.

- هیچگاه کودکتان را در حیاط یا خانه تان مخصوصاً نزدیک اتومبیل بدون اینکه یک بزرگسال بالغ را مسئول مراقبت ازاو کنید، تنها نگذارید.
- هنگام خارج شدن از پارکینگ یا رانندگی در جاده کنار خانه، کسی را مسئول کنید کودکتان را در یک فاصله امن نگاه دارد طوری که نتواند جلوی اتومبیل بدد.
- کودکتان را از اتومبیل های در حال حرکت، خیابان ها، درهای پارکینگ متحرک و راه های کنار خانه ها دور نگاه دارید.
- از کودک تان در برابر خطراتی چون افتادن، سوختن، غرق شدن، خفه شدن و حوادث دیگر محافظت کنید.
- تمام داروها، شوینده ها و سم ها را دور از دسترس او قرار دهید. هرگونه سمی را در قفسه قرار دهید و قفسه را قفل کنید.
- کودک خود را حتی یک دقیقه در ماشین یا خانه تنها نگذارید.
- اجازه ندهید کودک تان با کیسه های پلاستیکی یا بادکنک های لاستیکی بازی کند.

نکات کلیدی مراقبت ۲ سالگی

۱۷

- صندلی ها را طوری کنار میز قرار دهید که کودک تان نتواند از آن ها بالا برود.
- هرگاه کودک تان در خارج از خانه بازی می کند، به دقت مراقب او باشید. مکان امنی برای بازی او فراهم کنید.
- همیشه وقتی کودک تان نزدیک آب است مراقب او باشید، شنا بلد بودن دلیل امنیت داشتن او در آب نیست.
- اجازه ندهید کودک تان در حال غذا خوردن بدد.
- به کودک تان اسباب بازی های ایمن بدهید. اجازه ندهید با اسباب بازی هایی که قسمت های تیزو کوچک دارند، بازی کند.

فعالیت فیزیکی

- زمان تماشای تلویزیون، ویدیو و بازی های ویدیویی را به یک تا دو ساعت در روز محدود کنید
- یادتان باشد که در «اوقات خاص» کودکتان را اجبار به بازی های نشسته یا غذا خوردن نکنید.
- از چیزهایی غیر از خوراکی و تنقلات وقت

تلویزیون به عنوان جایزه استفاده کنید.

- به عنوان اعضای یک خانواده، فعال باشید. اطمینان حاصل کنید که کودکتان فرصت فعال بودن در خانه را دارد و تشویق می شود که در خانه یا مهد کودک فعال باشد. بسیار مهم است که وقتی برای او هر روز اختصاص دهید که فعال باشد. پیشنهادهایی برای فعال بودن:

* بالا و پایین بپرید.

* قایم موشک بازی کنید.

* دست کودکتان را بگیرید و حلقه تشکیل دهید.

* توپ بازی کنید (ضربه زدن و غلطاندن توپ)

* رفتار حیوانات را تقلید کنید.

* بازی «به دنبال فرمانده» انجام دهید.

- کودک شما هر روز حداقل به یک ساعت بازی همراه با فعالیت بدنی نیاز دارد.

- فعالیت بدنی به ساخته شدن استخوان و ماهیچه کمک می کند. احتمال ابتلا به بیماری هایی چون دیابت را کاهش می دهد. انعطاف پذیری و عزت نفس او را افزایش می دهد.

نکات کلیدی مراقبت ۲ سالگی

۱۹

- در طول انجام هرگونه فعالیت بدنی مراقب کودک خود باشید و بهتر است به او ملحق شوید.

مراقبت‌های دیگر

خواب

- در زمان به خواب رفتن ممکن است اتفاقات اطراف باعث کنجکاوی او شود و با خواب مبارزه کند.
- اگر کودک شما هراس‌های شبانه داشته باشد، ممکن است گریه کند، ترسیده به نظر برسد، گیج شود و اشک در چشمانش جمع شود. ممکن است پس از این حالت، ۱۵ دقیقه طول بکشد تا به خواب رود. سعی کنید کودک تان قبل از به خواب رفتن خیلی خسته نباشد. اجازه دهید در مورد کابوس‌هایش صحبت کند. با این کار به او احساس راحتی و اطمینان مجدد می‌دهید.
- عادت‌های معمول شبانه مانند دستشویی رفتن، مسواک زدن و کتاب خواندن را

ادامه دهید. این کار به او کمک می‌کند به فرآیند شب عادت کند.

مراقبت از دندان

- دندان‌های کودک خود را هر روز یک تا دو بار با مسواک نرم تمیز کنید. نیازی به استفاده از خمیر دندان نیست. اگر می‌خواهید، از مقدار کمی خمیر دندان استفاده کنید.
- ویزیت‌های منظم دندان پزشکی داشته باشید.

آموزش دستشویی رفتن

- بعضی از علامت‌هایی که نشان می‌دهد کودکتان برای این آموزش‌ها آماده هست به قرار زیر است:

« خشک بودن پوشک برای ۲ ساعت

« متوجه می‌شود که خشک است یا خودش را خیس کرده است.

« می‌تواند شلوارش را بالا و پایین بکشد.

نکات کلیدی مراقبت ۲ سالگی

۲۱

- » دوست دارد یاد بگیرد.
- » می‌تواند به شما بگوید که در حال رفتن برای دستشویی کردن است.
- برای زمان‌های دستشویی رفتنش برنامه ریزی کنید.
- به کودکتان کمک کنید که بعد از دستشویی، عوض کردن کنه و قبل از غذا خوردن دستش را بشوید.

تماشای تلویزیون

- به نفع کودکان نوپا است که بازی کنند تا اینکه تلویزیون تماشا کنند.
- با همدیگر تلویزیون تماشا کنید و در مورد چیزهایی که می‌بینید و فکر می‌کنید با هم بحث کنید. تماشای تلویزیون را به روزانه یک تا دو ساعت یا کمتر محدود کنید.
- مراقب برنامه‌ها و پیام‌های بازرگانی که کودک شما می‌بیند باشید.

واکسیناسیون

- احتمال دارد نیاز باشد در این سن کودک

واکسن آنفولانزا دریافت کند.

- در مورد دادن استامینوفون قبل یا بعد از دریافت واکسن با مراقب سلامت / بهورز کودک خود صحبت کنید.

زمان مراقبت بعدی کودک شما ۲/۵ سالگی است

در مراقبت ۲/۵ سالگی خدمات زیر به کودک داده خواهد شد:

- پایش رشد
- ارزیابی تغذیه
- راهنمایی هایی برای تغذیه کودک
- در صورت نیاز موارد دیگری نیز بررسی خواهد شد.

انتشارات اندیشه مادگار
۱۵۴-۳۷۳۶۰

ISBN 622700725-0

9786227007250

ISBN 622700735-8

9786227007350